

C/2024/483

23.1.2024

P9_TA(2023)0238

Zajištění potravinového zabezpečení a dlouhodobé odolnosti zemědělství EU

Usnesení Evropského parlamentu ze dne 14. června 2023 o zajištění potravinového zabezpečení a dlouhodobé odolnosti zemědělství v EU (2022/2183(INI))

(C/2024/483)

Evropský parlament,

- s ohledem na článek 39 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU), který jako cíle společné zemědělské politiky uvádí zajištění dostupnosti dodávek, stabilizaci trhů a zajištění toho, aby se dodávky dostaly ke spotřebitelům za rozumné ceny,
- s ohledem na své usnesení ze dne 15. ledna 2020 o Zelené dohodě pro Evropu ⁽¹⁾,
- s ohledem na článek 25 Všeobecné deklarace lidských práv a článek 11 Mezinárodního paktu o hospodářských, sociálních a kulturních právech, v nichž se právo na potraviny uznává jako součást práva na přiměřenou životní úroveň,
- s ohledem na sdělení Komise ze dne 3. října 2012 nazvané Přístup EU ke zvyšování odolnosti: poučení z krizí v oblasti zajišťování potravin (COM(2012)0586),
- s ohledem na sdělení Komise ze dne 12. listopadu 2021 nazvané Plán pro nepředvídané události pro zajištění dodávek potravin a potravinového zabezpečení v dobách krize (COM(2021)0689),
- s ohledem na sdělení Komise ze dne 23. března 2022 s názvem Zajištění potravinového zabezpečení a posílení odolnosti potravinových systémů (COM(2022)0133),
- s ohledem na své usnesení ze dne 24. března 2022 o potřebě naléhavého akčního plánu EU s cílem zajistit potravinové zabezpečení v EU i mimo ni s ohledem na ruskou invazi na Ukrajinu ⁽²⁾,
- s ohledem na své usnesení ze dne 6. července 2022 o řešení problémů při zabezpečování potravin v rozvojových zemích ⁽³⁾,
- s ohledem na směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/2557 ze dne 14. prosince 2022 o odolnosti kritických subjektů a o zrušení směrnice Rady 2008/114/ES ⁽⁴⁾, která doplňuje produkci, zpracování a distribuci potravin na seznam zahrnutých odvětví,
- s ohledem na zprávy o stavu potravinového zabezpečení a výživy ve světě, na Globální zprávu o potravinových krizích a na zprávu věnovanou problematice výživy z celosvětového hlediska, včetně jejího vydání z roku 2021, na pokyny Organizace OSN pro výživu a zemědělství (FAO) týkající se práva na potraviny, na dobrovolné pokyny, které vydal výbor organizace FAO pro celosvětové zajišťování potravin ve věci potravinových systémů a výživy, na publikaci organizace FAO nazvanou 10 prvků agroekologie – řízení přechodu k udržitelným potravinovým a zemědělským systémům a na rámec pro opatření pro potravinové zabezpečení a výživu při vleklých krizích z roku 2014,
- s ohledem na rezoluci Valného shromáždění OSN ze dne 25. září 2015 nazvanou Přeměna našeho světa: agenda pro udržitelný rozvoj 2030,
- s ohledem na rezoluci Valného shromáždění Organizace spojených národů ze dne 1. dubna 2016 nazvanou Desetiletí opatření OSN na podporu výživy (2016–2025), jejímž cílem je zintenzivnit úsilí o vymýcení hladu a podvýživy ve světě a zajistit všeobecný přístup ke zdravější a udržitelnější stravě pro všechny lidi bez rozdílu, ve všech částech světa,
- s ohledem na dobrovolné pokyny Výboru pro celosvětové zajišťování potravin (CFS) pro odpovědnou správu půdy, lesů a rybolovu v souvislosti se zajišťováním potravin v jednotlivých zemích z roku 2012 a na Zásady odpovědného investování v rámci zemědělských a potravinových systémů z roku 2015, které rovněž vypracoval výbor CFS,

⁽¹⁾ Úř. věst. C 270, 7.7.2021, s. 2.

⁽²⁾ Úř. věst. C 361, 20.9.2022, s. 2.

⁽³⁾ Úř. věst. C 47, 7.2.2023, s. 149.

⁽⁴⁾ Úř. věst. L 333, 27.12.2022, s. 164.

- s ohledem na cíle udržitelného rozvoje Organizace spojených národů a jejich těsnou provázanost a propojenost, zejména pak na cíl č. 1 (vymýtit chudobu ve všech jejích formách všude na světě) a cíl č. 2 (vymýtit hlad, dosáhnout potravinového zabezpečení a zlepšení výživy, prosazovat udržitelné zemědělství),
 - s ohledem na zprávu zvláštního zpravodaje OSN pro právo na potraviny ze dne 30. prosince 2021 nazvanou Osiva, právo na život a práva zemědělců (A/HRC/49/43),
 - s ohledem na sdělení Komise ze dne 9. listopadu 2022 s názvem Zajištění dostupnosti a cenové dostupnosti hnojiv (COM(2022)0590),
 - s ohledem na zprávu Komise Radě a Evropskému parlamentu o rozvoji rostlinných bílkovin v Evropské unii ze dne 22. listopadu 2018 (COM(2018)0757),
 - s ohledem na sdělení Komise ze dne 13. prosince 2022 o tématu „dlouhodobá vize pro venkovské oblasti EU – na cestě k posílenému, propojenému, odolnému a prosperujícímu venkovu do roku 2040“⁽⁵⁾,
 - s ohledem na stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru,
 - s ohledem na stanovisko Evropského výboru regionů,
 - s ohledem na článek 54 jednacího řádu,
 - s ohledem na stanoviska Výboru pro životní prostředí, veřejné zdraví a bezpečnost potravin a Výboru pro rozvoj,
 - s ohledem na zprávu z vlastního podnětu Výboru pro zemědělství a rozvoj venkova (A9-0185/2023),
- A. vzhledem k tomu, že dne 24. února 2022 Ruská federace provedla protiprávní invazi na Ukrajinu, která měla katastrofální důsledky, včetně vážného ohrožení celosvětového potravinového zabezpečení, přičemž nejvíce ohroženy jsou nejzranitelnější země; vzhledem k tomu, že totální invaze Ruska na Ukrajinu vážně zhoršila už tak složitou a náročnou situaci v zemědělsko-potravinářském odvětví, které se stále ještě zotavuje z následků pandemie COVID-19 a je postiženo probíhající klimatickou krizí a rostoucími cenami energie a hnojiv;
- B. vzhledem k tomu, že v důsledku krize způsobené ruskou agresí proti Ukrajině se potravinové zabezpečení a odolnost celosvětového potravinového systému staly ústředními tématy politické agendy; vzhledem k tomu, že potravinářská výroba v Evropě musí být považována za strategické odvětví a musí jí být přiznána stejná váha jako energetické bezpečnosti, obraně a boji proti změně klimatu na úrovni EU i na mezinárodní úrovni;
- C. vzhledem k tomu, že podle organizace FAO se Ukrajina a Rusko na počátku roku 2022 podílely na celosvětovém vývozu pšenice a kukuřice téměř 30 %, přičemž Rusko bylo největším světovým vývozcem hnojiv; vzhledem k tomu, že více než 30 zemí, zejména v Africe, na Blízkém východě a ve Střední Asii, je z více než 30 % závislých na dovozu pšenice z Ukrajiny a Ruska; vzhledem k tomu, že ruská invaze na Ukrajinu tento celosvětový nedostatek potravin ještě zhoršuje a podle simulací organizace FAO by mohla vést k tomu, že nedostatkem potravin bude trpět dalších 8 až 13 milionů lidí;
- D. vzhledem k tomu, že společná zemědělská politika (SZP) za 60 let svého fungování pozitivně přispěla k posílení role evropského zemědělství; vzhledem k tomu, že by v tom měla pokračovat i v budoucnu, a to s dostatečnou a rozsáhlou rozpočtovou podporou, která zaručí potravinové zabezpečení a dodávky potravin v Evropě;
- E. vzhledem k tomu, že válka proti Ukrajině a výrazný nárůst cen vstupů, jako jsou hnojiva, energie a krmiva, který je důsledkem tohoto konfliktu, spolu se spekulacemi s potravinami vedou k výraznému kumulativnímu narušení a napětí na světových trzích v oblasti zemědělství, rybolovu a akvakultury, zejména na trzích s obilovinami, rostlinným olejem a hospodářskými zvířaty; vzhledem k tomu, že potravinářská výroba a přístup k potravinám nesmí být dále ohrožovány a za žádných okolností nesmí být používány jako geopolitická zbraň, neboť to bude mít dopad na hospodářství na celém světě, zejména na občany a nejzranitelnější skupiny společnosti;
- F. vzhledem k tomu, že první potravinové nepokoje, které vypukly v arabských zemích v roce 2008, ukázaly, jak účinně lze potraviny používat jako zbraň k vyvolání geopolitické nestability;

⁽⁵⁾ Úř. věst. C 177, 17.5.2023, s. 35.

- G. vzhledem k tomu, že rozhodujícími faktory potravinového zabezpečení jsou nejen spotřebitelské ceny potravin, ale také příjmy domácností; vzhledem k tomu, že domácnosti s nižšími příjmy, které vynakládají na potraviny velkou část svého rozpočtu, se potýkají s bezprecedentně vysokými cenami potravin a mohou být nuceny vybírat nezdravější a méně rozmanité potraviny, a proto jsou obzvláště zranitelné vůči riziku nepřenosných nemocí spojených se špatným stravováním;
- H. vzhledem k tomu, že ačkoli jsou ceny potravin vysoké, nekompenzují výrobní náklady zemědělců a zemědělských družstev v EU; vzhledem k tomu, že jejich výrobní náklady v posledním roce exponenciálně rostly v důsledku prudkého nárůstu cen energií a obalů, jakož i problémů s dostupností a cenami hnojiv a strojního zařízení;
- I. vzhledem k tomu, že podle Mezinárodní rady pro obiloviny připadalo v roce 2021 na Rusko a Ukrajinu 8,6 % světové produkce obilovin bez rýže a 24 % vývozu; vzhledem k tomu, že kvůli ruské válce proti Ukrajině dochází k narušování a omezování kritické infrastruktury, zejména dopravních a skladovacích zařízení pro zemědělské produkty, což má za následek omezování přepravy potravin, krmiv a dalších zemědělských produktů, zejména obilovin a olejnin z oblasti Černého moře; vzhledem k tomu, že ceny na světových zemědělských trzích rostly už před ruskou invazí na Ukrajinu, částečně v důsledku klimatických dopadů a dopadů pandemie COVID-19;
- J. vzhledem k tomu, že dopravní a skladovací infrastruktura má zásadní význam pro zajištění účinných a bezpečných obchodních toků, dodávek a stability trhu; vzhledem k tomu, že jakékoli jejich narušení může mít dopad na dříve přiměřenou úroveň spotřebitelských cen; vzhledem k tomu, že zajišťování potravin přesahuje rámec zemědělství a produkce potravin a má dopad na několik oblastí, a to nejen na prvovýrobce a spotřebitele, ale také na širší hospodářství, obchod, rozvoj a humanitární úsilí a na sociální a regionální soudržnost;
- K. vzhledem k tomu, že Komise by měla využít všech možných prostředků k zajištění dobrého fungování jednotného evropského trhu; vzhledem k tomu, že Komise by měla zintenzívnit své úsilí o řešení všech překážek na jednotném trhu souvisejících se zemědělsko-potravinářskými produkty, včetně odblokování překážek v dopravě;
- L. vzhledem k tomu, že podle organizace FAO se koncepce potravinového zabezpečení neomezuje pouze na produkci potravin, ale zahrnuje také rozměry dostupnosti, přístupnosti a stability a zahrnuje také mezinárodně uznávané lidské právo na potraviny a cenově dostupný přístup ke zdravé a výživné stravě pro všechny; vzhledem k tomu, že žádné lidské právo není tak často porušováno;
- M. vzhledem k tomu, že zdravá a vyvážená výživa pozitivně ovlivňuje lidský život a umožňuje spravedlivý a udržitelný rozvoj společnosti; vzhledem k tomu, že spotřebitelé si stále častěji vybírají zdravé a bezpečné potraviny, udržitelné výrobky, transparentnost dodavatelského řetězce, lepší sledovatelnost všech výrobních a distribučních procesů na základě svého práva na více informací o původu a způsobech výroby potravin, které konzumují;
- N. vzhledem k tomu, že přístup k bezpečným a zdravým potravinám pro všechny je mezinárodně uznávaným právem; vzhledem k tomu, že je nezbytné, aby se společnost soustředila na dostupnost a cenovou dostupnost potravin pro všechny, a to vzhledem k jejich sociálním, hospodářským a environmentálním důsledkům a důsledkům pro lidské zdraví;
- O. vzhledem k tomu, že právo na potraviny je jedním ze základních lidských práv; vzhledem k tomu, že cílem udržitelného rozvoje č. 2 je vymýtit hlad do roku 2030; vzhledem k tomu, že EU by měla prosazovat právo na odpovídající potraviny jako prioritu potravinových systémů s cílem dosáhnout potravinového zabezpečení a zlepšit výživu;
- P. vzhledem k tomu, že podle zprávy OSN nazvané Osiva, právo na život a práva zemědělců, kterou vypracoval zvláštní zpravodaj pro právo na potraviny, je ze své podstaty vázáno na osivové systémy zemědělců a jejich nezadatelné právo na svobodné uchovávání, využívání, směnu a prodej vlastního osiva / množitelského materiálu; vzhledem k tomu, že tým Evropa by měl podporovat programy, které zohledňují potřeby osivových systémů zemědělců nebo neformálních osivových systémů, a aby podporoval semenné banky nebo knihovny osiv, které zemědělcům a zahradníkům umožňují shromažďovat, uchovávat a sdílet původní osivo, krajové a jiné odrůdy;
- Q. vzhledem k tomu, že potravinová krize nerespektuje hranice a žádná země ji nemůže překonat sama; vzhledem k tomu, že je naléhavě zapotřebí společné akce a solidarity;

- R. vzhledem k tomu, že podle odhadů organizace FAO vzrostly v důsledku celosvětové krize v zásobování světové ceny potravin a krmiv na úroveň, která nemá od doby, kdy organizace FAO začala provádět cenové analýzy, období, a to nad jejich už tak vysokou úroveň, a to i v případě produktů, jejichž zdražení nebylo odůvodněné; vzhledem k tomu, že inflace cen potravin v říjnu 2022 dosáhla 17,26 %; vzhledem k tomu, že řada lidí na světě je ohrožena nedostatkem potravin, hladem a tím, že potraviny nebudou cenově dostupné; vzhledem k tomu, že je třeba, aby subjekty v potravinovém řetězci transparentněji informovaly o svém podílu na přidané hodnotě, aby bylo možné identifikovat a odstranit spekulace s potravinami, jakož i těmito spekulacím, které přispívají k volatilitě cen potravin, předcházet, což by zvýšilo celkovou transparentnost trhu;
- S. vzhledem k tomu, že celosvětový nedostatek potravin není způsoben především nedostatečnými dodávkami, ale konflikty, nerovnoměrným rozdělováním potravin, cenovou nedostupností potravin a narušením globálního dodavatelského řetězce; vzhledem k tomu, že rostoucí ceny potravin postihují především rodiny s nízkými příjmy, které na potraviny vynakládají největší část svých příjmů; vzhledem k tomu, že je nezbytné analyzovat faktory, které zvyšují ceny zemědělských vstupů, a jejich vliv na růst cen potravin;
- T. vzhledem k tomu, že každý třetí člověk na světě stále nemá přístup k dostatečnému množství vhodných potravin a zdravé výživě; vzhledem k tomu, že 2,3 miliardy lidí na světě trpělo v roce 2021 středním nebo závažným nedostatkem potravin; vzhledem k tomu, že mnoho z nich je zaměstnáno v zemědělství; vzhledem k tomu, že podle Světového potravinového programu postihl akutní nedostatek potravin v roce 2022 rekordních 349 milionů lidí;
- U. vzhledem k tomu, že hlad a nedostatek potravin na celém světě narůstají a že mnoho zemí výrazně zaostává, pokud jde o dosažení cíle vymýcení hladu do roku 2030; vzhledem k tomu, že podvýživa představuje celoživotní zátěž pro jednotlivce a společnost, neboť brání dětem v plném využití jejich potenciálu, a omezuje tak lidský a vnitrostátní hospodářský rozvoj;
- V. vzhledem k tomu, že Marrákešská dohoda z roku 1994, a zejména Dohoda Světové obchodní organizace (WTO) o zemědělství, přispívají ke specializaci zemědělských regionů na produkci určitých komoditních plodin, a vytvářejí tak vzorec závislosti ve výrobních systémech; vzhledem k tomu, že tato situace není odolná vůči krizím, zejména proto, že činí země dovážející potraviny zranitelnými vůči cenovým šokům;
- W. vzhledem k tomu, že mezi přírodou a biologickou rozmanitostí na straně jedné a zemědělstvím, potravinami a výživou na straně druhé dochází v řadě klíčových oblastí k interakci a stávají se zdrojem rozmanitých domestikovaných i volně rostoucích či žijících rostlin a živočichů;
- X. vzhledem k tomu, že biologická rozmanitost plodin je důležitá, neboť umožňuje jednotlivým zemědělcům přizpůsobit své zemědělské plánování klimatickým podmínkám a učinit potravinové systémy přirozeně odolnějšími vůči změně klimatu, škůdcům a patogenům; vzhledem k tomu, že tento přístup založený na přírodě zároveň přispívá k posílení biologické rozmanitosti; vzhledem k tomu, že některé třetí země vytvořily řadu inovativních projektů, jako je například iniciativa Velká zelená zeď v Africe, v jejímž rámci jsou podporovány agroekologické projekty; vzhledem k tomu, že podpora EU pro udržitelné potravinové systémy je jednou z priorit víceletých orientačních programů přijatých přibližně 70 partnerskými zeměmi v rámci nástroje pro sousedství a rozvojem a mezinárodní spolupráci (NDICI) – Globální Evropa na období 2021–2027;
- Y. vzhledem k tomu, že dostupnost potravin se mění v důsledku makroekonomických šoků, klimatu, sezónnosti a narušení; vzhledem k tomu, že EU musí investovat do odolnosti zemědělsko-potravinářského odvětví a dosáhnout přechodu k udržitelnějšímu zemědělství, které posílí dlouhodobé potravinové zabezpečení a bude schopné zemědělcům poskytnout alternativní zdroje příjmů; vzhledem k tomu, že je třeba vyvinout úsilí v boji proti globálnímu oteplování, aby se zajistilo, že zemědělství bude z dlouhodobého hlediska odolné a udržitelné;
- Z. vzhledem k tomu, že 63 % lidí s nízkými příjmy na celém světě je zaměstnáno v zemědělství a převážná většina z nich v malých a středních zemědělských podnicích, jejichž hospodářská udržitelnost je v současnosti ohrožena;
- AA. vzhledem k tomu, že podle hodnocení Světové organizace pro zdraví zvířat (OIE) poroste konkurence ve využívání zemědělské půdy a lesů stejným tempem jako růst světové populace, která se podle odhadů zvýší ze současných 8 miliard na 9,5 miliardy do roku 2050;
- AB. vzhledem k tomu, že současné a dlouhodobé potravinové zabezpečení v Evropské unii přímo souvisí s ambicemi strategie „od zemědělce ke spotřebiteli“ a strategie v oblasti biologické rozmanitosti; vzhledem k tomu, že strategie „od zemědělce ke spotřebiteli“ přinesla několik důležitých iniciativ, včetně pohotovostního plánu EU pro zajištění dodávek potravin a potravinové zabezpečení v době krize;

- AC. vzhledem k tomu, že ambice Zelené dohody by mohly učinit potravinový systém EU spravedlivějším, zdravějším a šetrnějším k životnímu prostředí, neboť potravinové zabezpečení EU i celého světa v krátkodobém i dlouhodobém horizontu závisí na odolných a udržitelných potravinových systémech; vzhledem k tomu, že kumulativním účinkem provádění právních předpisů souvisejících se Zelenou dohodou musí být zachování kapacity produkce potravin v EU a plynulá transformace, pokud jde o načasování i požadavky, provedená tak, aby nebyla zvýšena závislost na dovozu ze třetích zemí, čímž by mohlo dojít k ohrožení potravinového zabezpečení v EU; vzhledem k tomu, že je nezbytné vyčlenit dostatečné prostředky z veřejných zdrojů pro odvětví rostlinné a živočišné výroby, aby bylo možné je chránit před nepříznivými vlivy a zabránit poklesu produkce potravin v EU;
- AD. vzhledem k tomu, že provádění Zelené dohody by mělo zajistit spravedlivou transformaci, která zaručí přiměřenou ochranu zemědělců, zejména malých a středních zemědělských podniků, a dostatečné množství bezpečných a cenově dostupných zemědělských produktů pro spotřebitele v souladu s dlouhodobými cíli EU v oblasti odolnosti a udržitelnosti; vzhledem k tomu, že udržitelné životní podmínky prvovýrobců, jejichž příjmy stále zaostávají, má zásadní význam pro udržitelné řízení současných krizí na zemědělských trzích a pro trvalé dosažení cílů Zelené dohody;
- AE. vzhledem k tomu, že v roce 2016 bylo téměř 34 % evropských zemědělců starších 65 let; vzhledem k tomu, že skutečnost, že mnoho zemědělců v blízké budoucnosti odejde do důchodu, vyvolává v řadě členských států velké obavy; vzhledem k tomu, že generační obměna představuje jednu z největších výzev pro další existenci odolného zemědělského odvětví a odolných potravinových systémů v EU; vzhledem k tomu, že ačkoli se jedná o jednu z priorit EU, úsilí vynaložené v rámci SZP se dosud ukázalo jako nedostatečné ke zvrácení situace, a proto bude zapotřebí širší soubor politických nástrojů;
- AF. vzhledem k tomu, že zejména mladí zemědělci jsou inovativní, především pokud jde o využívání nových technologií; vzhledem k tomu, že pokud budou řádně odměňováni, motivováni a budou mít odpovídající možnosti, jsou připraveni provádět investice, které mohou zvýšit udržitelnost, výrobní kapacitu a konkurenceschopnost zemědělství; vzhledem k tomu, že připojení k vysokokapacitním širokopásmovým sítím má zásadní význam pro modernizaci zemědělských podniků, zvýšení produktivity a zlepšení účinnosti; vzhledem k tomu, že je zapotřebí pobídek na podporu vzdělávání zemědělců v oblasti informačních technologií;
- AG. vzhledem k tomu, že prudký a výrazný nárůst celosvětových cen hnojiv a energie spolu s prudkým nárůstem ostatních vstupních nákladů způsobuje zemědělcům potíže a ohrožuje budoucí rostlinnou výrobu, a tím i potravinové zabezpečení a cenovou dostupnost; vzhledem k tomu, že v září 2022 vzrostly ceny dusíkatých hnojiv o 149 % ve srovnání s cenami na trhu hnojiv v EU v předchozím roce; vzhledem k tomu, že s ohledem na současnou krizi na trhu se vstupy a v oblasti energetiky musí Komise věnovat velkou pozornost hospodářské situaci evropských zemědělců;
- AH. vzhledem k tomu, že současné geopolitické výzvy svědčí o tom, že potravinového zabezpečení není dosaženo natrvalo a že evropská produkce potravin by měla být považována za strategické odvětví a měla by být v tomto ohledu zachována a posilována; vzhledem k tomu, že jedním z předpokladů pro potravinové zabezpečení je řádné fungování jednotného evropského trhu; vzhledem k tomu, že je třeba provést přezkum všech celních a necelních překážek v zemědělsko-potravinářském odvětví; vzhledem k tomu, že silnější, životaschopné, odolné a prosperující venkovské oblasti a komunity mají klíčový význam pro potravinové zabezpečení a potravinovou soběstačnost Evropy jakož i pro prosperitu Evropské unie;
- AI. vzhledem k tomu, že zemědělství má velký význam pro hospodářství nejbližších regionů EU, jejichž situace v oblasti potravinového zabezpečení bývá často zvláště křehká; vzhledem k tomu, že už z podstaty potravinového zabezpečení vyplývá, že náklady na pozdější reakci jsou vyšší než na včasný zásah;
- AJ. vzhledem k tomu, že pokud chce Unie předejít destabilizaci, potravinové chudobě, hladomoru, sociálním a politickým nepokojům v jiných zemích, musí vypracovat vizi pro zajištění potravinového a výživového zabezpečení v EU a přispět k potravinovému zabezpečení na mezinárodní úrovni;
- AK. vzhledem k tomu, že podle odhadů se 20 % všech vyprodukovaných potravin ztratí nebo vyplývá; vzhledem k tomu, že více než 36 milionů lidí si nemůže každý druhý den dovolit řádné jídlo; vzhledem k tomu, že v důsledku současné hospodářské krize přibývá nejpotřebnějších obyvatel;
- AL. vzhledem k tomu, že potravinářské společnosti zapojené do logistiky a velkoobchodní distribuce, do rozsáhlé průmyslové výroby a zpracování byly označeny za klíčové subjekty, jejichž odolnost je třeba posílit, neboť poskytují základní služby; vzhledem k tomu, že velkoobchodní trhy jsou subjekty veřejného zájmu, které poskytují rozsáhlé regionální a meziregionální oblasti služby, které jsou nezbytné pro dodávky a distribuci čerstvých zemědělských produktů a produktů rybolovu podléhajících rychlé zkáze konečnému spotřebiteli a které zaručují jejich jakost a dodržování hygienických norem; vzhledem k tomu, že velkoobchodní trhy již navíc prokázaly svou odolnost a zásadní úlohu, kterou hrají tím, že zajišťují kontinuitu dodávek a distribuce potravin během pandemie COVID-19;

- AM. vzhledem k tomu, že pouze 11,9 % všech vedoucích pracovníků zemědělských podniků v EU bylo v roce 2020 mladších 40 let, zatímco 33,2 % vedoucích zemědělských podniků v EU bylo ve věku 65 let a více; vzhledem k tomu, že průměrný věk evropského zemědělce se zvýšil na 57 let; vzhledem k tomu, že v roce 2020 bylo v EU o 5,3 milionu méně zemědělských podniků než v roce 2005, což představuje pokles o 37 %; vzhledem k tomu, že mezi lety 2016 a 2020 klesl počet vedoucích zemědělských pracovníků o 11,2 %; vzhledem k tomu, že většina členských států EU zaznamenala celkový pokles počtu vedoucích pracovníků zemědělských podniků;
- AN. vzhledem k tomu, že ženy hrají ve venkovských oblastech zásadní úlohu; vzhledem k tomu, že v zájmu boje proti riziku opuštění těchto oblastí je důležité, aby se ženám dostalo uznání a bylo posíleno povědomí o přínosu jejich práce a spoluvlastnictví zemědělských podniků; vzhledem k tomu, že k odstranění genderových rozdílů v zemědělsko-potravinářském odvětví je rovněž zapotřebí zavést postupy a přijmout opatření a že je nezbytné zapojit ženy do rozhodovacího procesu na všech úrovních při vytváření plánů a politik;

Výzvy pro potravinové zabezpečení EU

1. zdůrazňuje odolnost zemědělsko-potravinářského odvětví během nedávné krize, jeho schopnost zachovat fungování potravinových dodavatelských řetězců a zajistit potravinové zabezpečení za velmi obtížných okolností; konstatuje, že pandemie COVID-19 a nezákonná ruská invaze na Ukrajinu nicméně odhalily strukturální problémy v evropském zemědělském odvětví, které představují významné riziko pro zemědělské trhy členských států, zejména těch, které jsou zeměpisně nejbližší válce; vyzývá proto Radu, aby v souvislosti s revizí víceletého finančního rámce zvážila urychlení procesu navýšování podpory SZP směrem k průměru EU s cílem posílit postavení zemědělců v těch členských státech, kde tento proces ještě nebyl dokončen, aby mohli čelit současným výzvám; zdůrazňuje, že je nezbytné, aby Evropská unie okamžitě přijala opatření na ochranu potravinového zabezpečení před hrozbami, jako je změna klimatu a úbytek biologické rozmanitosti; zdůrazňuje, že jak zabezpečení funkčních ekosystémů, tak zmírňování změny klimatu jsou klíčové pro dostupnost a finanční dosažitelnost potravin, jakož i pro obživu ve venkovských oblastech;
2. zdůrazňuje, že je třeba, aby EU posílila své potravinové zabezpečení, strategickou autonomii a odolnost svého zemědělského odvětví a celého dodavatelského řetězce tím, že sníží závislost na dovozu ze zemí mimo EU a diverzifikuje dodávky kritických dovozů, jako jsou hnojiva, krmiva a suroviny; zdůrazňuje, že dodavatelské řetězce se nesmí stát geopolitickým nástrojem k destabilizaci a ohrožení potravinového zabezpečení na celosvětové úrovni, zejména v nejméně znevýhodněných a zranitelných zemích; zdůrazňuje, že krátké a regionální dodavatelské řetězce by měly být zlepšeny udržitelným způsobem;
3. vítá, že vzhledem k současným výjimečným okolnostem byla přijata dočasná opatření na podporu zemědělců v EU a na zabezpečení potravin, která by měla být zachována, dokud bude pokračovat ruská invaze na Ukrajinu; zdůrazňuje, že tato opatření umožní zemědělcům udržitelně zvýšit zemědělskou produkci EU a zaručit zachování zemědělských podniků během sklizňové sezóny v letech 2022–2023, což přispěje k zajištění potravinového zabezpečení; vyzývá Komisi, aby neprodleně předložila ucelený strategický plán na zajištění potravinového zabezpečení pro EU, který by mohl zahrnovat využití strategických zásob potravin; upozorňuje na potřebu posílit stabilitu vzhledem k nepředvídatelným výnosům způsobeným změnou klimatu a dalšími faktory, jejichž dopady mohou zhoršit spekulace;
4. vyzývá Komisi, aby určila odvětví, která jsou krizí zasažena nejvíce, a aby přijala veškerá nezbytná opatření, která umožní poskytnout jim naléhavou a významnější podporu;
5. zdůrazňuje, že závislost na potravinách zhoršuje zadluženost rozvojových zemí, a ohrožuje tak úspěšné zabezpečení potravin; vyzývá Komisi a členské státy, aby vyhodnotily všechny dostupné prostředky, jimiž lze zabránit jakémukoli selhání platební bilance zemí, které dovážejí potraviny, včetně odpuštění dluhu pod záštitou mezinárodních iniciativ, přímého financování a restrukturalizace jejich dluhu; připomíná význam financování založeného na grantech, zejména pro nejméně rozvinuté země;
6. vítá nový dočasný krizový rámec, který má evropským výrobcům pomoci vyrovnat se s dopady války na Ukrajině, zdůrazňuje však, že je nezbytné určit novou finanční podporu, aby bylo zajištěno potravinové zabezpečení Evropy a třetích zemí; poukazuje na kritickou situaci na trhu s vepřovým masem a mlékem v některých členských státech a vyzývá k přímé a okamžité finanční podpoře pro tato odvětví;
7. připomíná zásadu soudržnosti politik ve prospěch rozvoje zakotvenou v článku 208 SFEU, v níž se stanoví, že „Unie přihlíží k cílům rozvojové spolupráce při provádění politik, které by mohly mít vliv na rozvojové země“, a význam zajištění soudržnosti mezi všemi politikami EU s cílem zaručit účinnost rozvojové spolupráce ve prospěch rozvojových zemí a zvýšit účinnost závazku EU v oblasti potravinového zabezpečení na celosvětové úrovni; trvá na tom, že zabezpečení soudržnosti politik ve prospěch rozvoje v oblasti potravinového zabezpečení je důležité pro zaručení základních lidských práv a předcházení humanitárním krizím;

Udržitelné a odolné zemědělství

8. poukazuje na zásadní význam zemědělského a potravinářského odvětví v rámci hospodářství a při zajišťování důstojných a udržitelných pracovních příležitostí s bezpečnými pracovními podmínkami ve venkovských oblastech; konstatuje, že nárůst nákladů na vstupy v zemědělských podnicích zvyšuje už tak vysoké výrobní náklady a ohrožuje příjmy zemědělců; vyzývá Komisi, aby přijala nezbytná opatření s cílem zajistit pro zemědělce jistotu plánování výroby, jakož i přiměřené finanční zdroje a záruky, které by umožnily zachovat a případně zvýšit produkci potravin, posílit udržitelné zemědělské systémy, rozšířit rozmanitost potravinářských plodin v EU a zvýšit jakost produktů a zároveň odmítnout umělé průmyslové napodobeniny;

9. vyzývá Komisi, aby zajistila, že zemědělská půda zůstane k dispozici především pro udržitelnou produkci potravin a krmiv, neboť tato půda přispívá k zachování biologické rozmanitosti, přičemž přispívá k potravinovému zabezpečení a může také pomoci snížit energetickou závislost EU; zdůrazňuje, že tato skutečnost musí být zohledněna ve všech příslušných legislativních návrzích, které musí zohledňovat jak potřebu snížit emise skleníkových plynů a zvrátit úbytek biologické rozmanitosti v souladu se strategií „od zemědělce ke spotřebiteli“ a strategií EU v oblasti biologické rozmanitosti, tak potřebu zajistit dlouhodobé potravinové zabezpečení a soulad s cíli SZP; vyzývá proto Komisi, aby při provádění Zelené dohody zajistila rozmanitost zemědělských modelů v celé EU a aby zajistila zachování zemědělského podnikání a činnosti v celé Unii ze strategického hlediska, pokud jde o potravinové zabezpečení;

10. vyzývá Komisi, aby zohlednila zejména vysoce účinné modely zemědělství v oblastech s úrodnou zemědělskou půdou, kde je produkce potravin udržitelná; zdůrazňuje, že je třeba stanovit zvláštní prováděcí podmínky pro zemědělství v urbanizovaných oblastech, kde se rodinné zemědělské podniky potýkají s vyššími náklady a dalšími problémy;

11. konstatuje, že v důsledku rostoucí urbanizace a celosvětového populačního růstu dochází k obrovskému zmenšení půdy, která je k dispozici pro zemědělství, a že je možné prostřednictvím udržitelné intenzifikace nebo městského zemědělství vypěstovat mnohem více na menší ploše;

12. poukazuje na potenciál vertikálního zemědělství pro produkci potravin, která je nezávislá na počasí a ročních obdobích a která by mohla dosahovat vyšších výnosů při nižší spotřebě vody a pesticidů; vyzývá k většímu uznání této praxe v politice EU a k iniciativám na zvýšení investic do výzkumu a vývoje vertikálního zemědělství;

13. připomíná, že právní předpisy na podporu nízkouhlíkového zemědělství musí být snadno proveditelné pro zúčastněné strany, které by mohly pomoci zlepšit potravinové zabezpečení Evropy tím, že zajistí zemědělcům lepší odměny a zároveň umožní zemědělskému odvětví hrát důležitou úlohu při snižování emisí skleníkových plynů; vyjadřuje však politování nad tím, že návrh Komise nezohledňuje snižování emisí v zemědělských podnicích a zahrnuje pouze sekvestraci;

14. zdůrazňuje význam ochrany a podpory práva místních komunit na zajištění potravin; v této souvislosti vyjadřuje politování nad tím, že zabírání půdy je v mnoha zemích běžné, což narušuje potravinovou soběstačnost; vyzývá EU, aby důrazně podporovala prevenci zabírání půdy; zdůrazňuje, že je důležité zahájit inkluzivní proces s cílem zaručit skutečnou účast organizací občanské společnosti a místních komunit na rozvoji, provádění a monitorování politiky a opatření souvisejících se zabíráním půdy; vyzývá k tomu, aby v rámci všech projektů byly prováděny dobrovolné pokyny pro odpovědnou správu půdy, lesů a rybolovu, které podporují ochranu práv k půdě, a to i v oblasti obchodu, a k přijetí opatření, která by zajistila, aby tyto projekty neohrožovaly práva drobných zemědělců k půdě;

15. vyzývá Komisi, aby zajistila, že budoucí rámcový právní předpis EU o udržitelných potravinových systémech podpoří sociální aspekt a příznivé potravinové prostředí tím, že zdravé a udržitelné potraviny budou nejnázde dostupné, cenově přijatelné, propagované a přitažlivé, a že bude prosazovat krátké dodavatelské řetězce a spotřebu místních a sezónních produktů;

16. poukazuje na to, že příjmy v zemědělských podnicích v EU stále nedosahují ani poloviny hrubých mezd a platů v EU, a proto by se hospodářská stabilitě mělo vzhledem k inflačnímu vývoji dostat vyšší priority;

17. poukazuje na to, že hodnota potravin musí být rovněž chápána nejen jako pouhá komodita, ale spíše jako právo lidí, které je třeba zachovávat, a že je třeba lépe posoudit hospodářský, sociální a environmentální dopad a externality a podle potřeby je zmírňovat nebo využívat pákového efektu;

18. konstatuje, že Zelená dohoda pro Evropu by mohla být jedním z milníků při přechodu EU na ekologičtější, udržitelnější a odolnější hospodářství a zemědělství; upozorňuje však, že některá z navrhovaných opatření mohou mít nezamýšlené dopady, které dosud nebyly na úrovni zemědělských podniků řádně posouzeny a identifikovány, zejména pokud jde o potřebu zajistit dlouhodobé potravinové zabezpečení a životaschopnost zemědělských podniků, zejména malých a středních; vyzývá proto Komisi, aby provedla komplexní posouzení kumulativního dopadu legislativních návrhů v rámci Zelené dohody na zemědělské odvětví EU, a to uceleným a systematickým způsobem zahrnujícím všechny rozměry udržitelnosti, zejména environmentální, hospodářské a sociální, s cílem zajistit zabezpečení potravin a výživy, životaschopnost zemědělských podniků a zemědělskou produkci v Unii; vyzývá Komisi, aby zabránila situaci, kdy by evropští zemědělci čelili nekalé konkurenci ze strany dovozu, který nesplňuje naše normy;

19. trvá na potřebě přiměřených opatření, spravedlivé transformace, vhodného časového rámce pro přizpůsobení a spravedlivého mechanismu odměňování s cílem zachovat konkurenceschopnost, produktivitu a sociální odolnost zemědělsko-potravinářského odvětví EU;

20. poukazuje na to, že agroenvironmentálně-klimatické postupy, jako je agroekologie, agrolesnictví, integrovaná ochrana rostlin, ekologické zemědělství a přesné a uhlíkové zemědělství, mají potenciál řešit klimatické, biologické, environmentální, hospodářské a sociální výzvy; poukazuje na to, že je důležité zajistit účinné a dobře cílené investice do zmírňování změny klimatu a do adaptačních opatření s cílem snížit rizika a zabránit značným nákladům v dlouhodobém horizontu;

21. vyzývá Komisi, aby zemědělcům poskytla lepší nástroje, které jim umožní stále více přispívat k probíhající ekologické transformaci; v této souvislosti připomíná, že zemědělci musí mít možnost podílet se na výrobě energie (nad rámec vlastní spotřeby), aby mohli skutečně podpořit rozvoj oběhového hospodářství a postupů v oblasti čisté energie; dále je přesvědčen, že je nezbytné, aby se zemědělci a organizace, které je zastupují, skutečně podíleli na vymezení vhodných oblastí;

22. zdůrazňuje, že potravinové zabezpečení zahrnuje také aspekty bezpečnosti potravin a výživy a mělo by být vnímáno v krátkodobé, střednědobé a dlouhodobé perspektivě;

23. požaduje, aby byla zohledněna souvislost mezi veřejným zdravím a biologickou rozmanitostí v souladu s přístupem „jedno zdraví“;

24. vyzývá k důslednému uplatňování zásady „jedno zdraví“ propojující lidské zdraví, zdraví zvířat a environmentální otázky ve všech politikách, které ovlivňují dostupnost a přístupnost potravin; zdůrazňuje, že bezpečnost potravin nesmí být nikdy ohrožena, a upozorňuje na význam nestranného a socioekonomicky spravedlivého směřování politik k podpoře výživných a cenově dostupných potravin vyráběných dlouhodobě udržitelným způsobem v souladu s požadavky ochrany biologické rozmanitosti a s agroekologickými řešeními; zdůrazňuje význam řádného a transparentního označování, které spotřebitelům usnadňuje výběr zdravých potravin;

Generační obměna

25. vyjadřuje velké znepokojení nad poklesem počtu zemědělských podniků a jejich vedoucích pracovníků ve spojení se zvyšujícím se průměrným věkem evropských zemědělců; zdůrazňuje, že z dlouhodobého hlediska je klíčovou prioritou pro zajištění evropského potravinového zabezpečení generační obměna;

26. vyzývá Komisi, aby vypracovala ambiciózní a komplexní strategii EU pro generační obměnu v odvětví zemědělství, jejímž cílem bude zvýšit počet mladých zemědělců, zlepšit jejich odborné znalosti a dovednosti, zejména s cílem plně využít příležitostí, které nabízí inteligentní zemědělství a umělá inteligence; vyzývá Komisi, aby do všech připravovaných právních předpisů v oblasti zemědělství, klimatu nebo životního prostředí zahrnula „socioekonomickou podmínku týkající se mladých zemědělců“;

27. poukazuje na to, že hlavními faktory, které vysvětlují, proč se stále více zemědělců cítí nuceno opustit toto odvětví a proč se stále méně lidí rozhoduje pro zemědělství jsou nedostatečný přístup k půdě, nedostatečné ohodnocení, které neumožňuje důstojné živobytí, lepší možnosti zaměstnání mimo zemědělství a rostoucí regulační zátěž; zdůrazňuje, že je třeba zajistit, aby zemědělci měli předvídatelný zdroj příjmů a mohli se svou činností užít;

28. upozorňuje na potřebu zvýšit investice, včetně investic do digitalizace; v této souvislosti vyzývá Evropskou komisi, aby v úzké spolupráci s členskými státy vypracovala pokyny s cílem usnadnit součinnost mezi složkami financování SZP a složkami politiky soudržnosti;

29. vyzývá Komisi, aby důsledně a koordinovaně informovala o opatřeních souvisejících s potravinovým zabezpečením; připomíná Komisi, aby ve svém legislativním návrhu vyhodnotila dopady na postupy a potravinové zabezpečení;

Strategie EU v oblasti bílkovin

30. vyzývá Komisi, aby předložila komplexní strategii EU pro bílkoviny a krmiva, která musí zahrnovat účinná opatření ke zvýšení jejich evropské produkce v krátkodobém, střednědobém a dlouhodobém horizontu; je přesvědčen, že tato strategie by se měla zaměřit na domácí produkci, aby byl plně využit její potenciál a snížena závislost na dovozu ze třetích zemí; stejně tak je přesvědčen, že strategie musí zajistit nebo zvýšit příjmy zemědělců z udržitelné produkce;

31. domnívá se, že Komise by měla posoudit potenciál dosažení maximální součinnosti s výrobou energie z obnovitelných zdrojů v EU s cílem zvýšit dostupnost krmiv s vysokým obsahem bílkovin; poukazuje na to, že vysoká závislost na dovozu potravin a krmiv vystavuje obyvatelstvo volatilitě světových trhů; zdůrazňuje, že je třeba – z důvodu narušení globálních výrobních řetězců a zvýšenému kolísání – rozvíjet otevřenou strategickou autonomii EU s cílem zajistit přístup na klíčové trhy a snížit závislost na dovozu kritických produktů, jako jsou rostlinné bílkoviny;

Nové techniky pěstování

32. uvědomuje si, že je důležité posílit odolnost plodin vůči změně klimatu a novým patogenům a krátkodobě i dlouhodobě zvýšit a udržet výnosy, zejména s ohledem na sucha a nedostatek vody, které postihují stále větší počet členských států EU; zdůrazňuje, že to závisí na obnově a zachování biologické rozmanitosti, zdravé půdě, používání agroekologických a ekologických metod a zabezpečení osiva a jeho rozmanitosti; upozorňuje na to, že šlechtitelé a zemědělci musí mít zaručen přístup ke kvalitním osivům odrůd, které jsou přizpůsobeny tlakům v důsledku změny klimatu a zemědělským systémům s nízkými vstupy, včetně tradičních a místně přizpůsobených odrůd a heterogenního materiálu; zdůrazňuje, že potřebují mít zaručený přístup ke genetickým zdrojům potřebným pro další šlechtění;

33. zdůrazňuje, že inovativní pěstitelské postupy v kontrolovaném a uzavřeném prostředí, které účinně využívají zdroje, vyžadují bezpečné dodávky surovin substrátů; je přesvědčen, že by měla být zaručena produkce a dodávky těchto surovin v EU;

34. vyzývá Komisi, aby se zasazovala o cílené využívání a další rozvoj nových šlechtitelských technik v zemědělství; vyzývá EU, aby ve spolupráci s členskými státy urychlila přijímání právních předpisů týkajících se používání nových šlechtitelských technik a zároveň dodržovala zásadu předběžné opatrnosti s cílem trvale zvýšit výnosy a posílit odolnost plodin vůči změně klimatu a novým patogenům, zejména s ohledem na škodlivé organismy, sucha, záplavy, nedostatek vody a další extrémní povětrnostní podmínky, které sužují stále více členských států EU; zdůrazňuje, že nové šlechtitelské techniky mohou podpořit udržitelnost, protože udržitelné zemědělství se neobejde bez inovací;

35. zdůrazňuje, že je třeba zajistit, aby se výsledky výzkumu promítly do zemědělské praxe, což by významně přispělo k dosahování cílů Zelené dohody pro Evropu díky rozvoji udržitelnějšího zemědělství, včetně toho, že by evropští zemědělci měli k dispozici alternativy umožňující omezení používání syntetických hnojiv a pesticidů;

36. zdůrazňuje, že je důležité poskytnout rovný přístup k technologickým a vědeckým inovacím schopným zlepšit odolnost odrůd a podpořit rozmanitost genetických zdrojů a systémů produkce potravin, a to v souladu s předpisy EU o bezpečnosti potravin;

37. vyzývá Komisi, aby řádně a lépe posoudila dopady geneticky modifikovaných organismů na zdraví, biologickou rozmanitost a sociální začlenění a na svobodnou volbu zemědělců a spotřebitelů;

38. požaduje komplexní analýzu socioekonomických a environmentálních dopadů patentů na šlechtitelské postupy, rozmnožovací materiál rostlin a jeho části na potravinový systém, včetně jejich potenciálu zvyšovat koncentraci trhu a monopolizaci v potravinovém řetězci, jakož i jejich dopadu na cenovou dostupnost potravin;

39. je přesvědčen, že cílené uplatňování nových technologií pro úpravu genomu a schvalování osiva využívající tyto techniky v EU jsou důležitými opatřeními k zajištění udržitelnosti zemědělství v kontextu Zelené dohody pro Evropu a strategie „od zemědělce ke spotřebiteli“;

40. vyzývá Komisi, aby podporovala celoevropský dialog o příležitostech, které nabízejí nové metody šlechtění, pokud jde o změnu klimatu, a aby informovala veřejnost o rozdílech mezi transgenními rostlinami a novými metodami šlechtění;

41. poukazuje na význam zabezpečení osiva, jeho rozmanitosti a prosazování rostlinných bílkovin vypěstovaných v EU pro výrobu potravin a krmiv z místních zdrojů s vysokou výživovou hodnotou, při současném zajištění přístupu zemědělců ke kvalitnímu osivu rostlinných odrůd, které jsou přizpůsobeny tlakům v souvislosti se změnou klimatu a zemědělským systémům s nízkými vstupy, včetně tradičních a místně přizpůsobených odrůd a heterogenního materiálu;

42. žádá, aby EU a její členské státy neudělovaly patenty na biologický materiál; požaduje, aby byla zachována svoboda podnikání a pro šlechtitele výjimka z práv spojených s odrůdami;

Umělá inteligence a přesné zemědělství

43. zdůrazňuje, že digitální technologie a přesné zemědělství mohou nabídnout perspektivní řešení klíčových výzev, neboť umožňují monitorovat odlesňování, snížit používání pesticidů, hnojiv a spotřebu vody v zemědělství, zvýšit výnosy a zlepšit ekonomickou a environmentální výkonnost; poukazuje na to, že tyto technologie jsou často spojeny s vysokými počátečními investičními náklady, a proto je třeba přijmout vhodná řešení a poskytnout dodatečné finanční prostředky pro zemědělce, aby se staly cenově dostupnými a přístupnými pro rodinné a drobné zemědělské podniky; zdůrazňuje, že tyto technologie by měly být přístupné drobným zemědělcům a že zemědělcům vždy zůstávají práva na jejich údaje;

44. vyzývá Komisi, aby více využívala udržitelné digitální inovace k modernizaci zemědělství EU a umožnila zemědělcům plně rozvinout jejich produkční potenciál a zajistit příjmy v kontextu ekologické transformace mimo jiné prostřednictvím optimalizovaného koloběhu živin a aby současně zajišťovala jejich začleňování do informační společnosti; zdůrazňuje, že tyto nové technologie představují rovněž alternativní řešení pro evropské zemědělce, která jim pomohou při plnění nových požadavků, zejména v oblasti snížení spotřeby pesticidů a vstupů;

45. zdůrazňuje, že družicová data a technologie umělé inteligence se mohou stát zdrojem cenných informací pro zemědělství a celý potravinový řetězec, přičemž technologie umožňují pohyb informací od výrobce ke spotřebiteli a naopak, zlepšují fungování celého hodnotového řetězce, omezují plýtvání a snižují náklady na logistiku; zdůrazňuje však, že v současné době je tyto technologie možné využívat stále jen ve velmi omezené míře, protože ve většině případů nejsou volně dostupné nebo jsou příliš složité na to, aby je mohly zemědělské podniky nebo místní orgány využívat; požaduje větší využívání a dostupnost těchto dat a technologií s cílem pomoci zemědělcům při ekologické a digitální transformaci a zajistit odolnost zemědělství EU; požaduje vytvoření bezpečného a důvěryhodného datového prostoru, který by umožnil zemědělskému odvětví sdílet údaje a mít k nim přístup, čímž by se zlepšila hospodářská a environmentální výkonnost v této oblasti;

Logistika

46. vyzývá EU, aby uznala strategický význam logistických center, zejména velkoobchodních trhů, jako nedílné a doplňkové součásti zemědělské prvovýroby, bez níž by zemědělské a přepravní podniky nebyly schopny zajistit trvalé dodávky, které by odpovídaly potřebám spotřebitelů;

47. požaduje investice do infrastruktury pro udržitelnější přepravu a skladování čerstvých nebo jiných zemědělských produktů, což rovněž přispěje ke snížení plýtvání potravinami a ekologické stopy odvětví; v této souvislosti vyzývá EU, aby brala na vědomí regionální rozdíly, podporovala místní produkci potravin a zohledňovala řídce osídlené oblasti a jejich potřeby;

Pesticidy

48. uznává, že nová pravidla týkající se snížení rizika a používání pesticidů v EU s cílem vytvořit spravedlivější, zdravější a ekologičtější potravinový systém v souladu se Zelenou dohodou pro Evropu jsou důležitým společenským požadavkem;

49. poukazuje na to, že v celé Evropě klesá počet opylovačů, a upozorňuje na naléhavou potřebu chránit včely a opylovače, zejména podporou biologické ochrany proti škůdcům a omezením používání pesticidů a jejich rizik; upozorňuje však na skutečnost, že Komise předložila legislativní návrh se závaznými cíli pro omezení pesticidů, včetně zákazu jejich používání v tzv. citlivých oblastech, aniž by nejprve nabídla zemědělcům cenově dostupné a dostatečně účinné alternativy ochrany proti škůdcům nebo zohlednila dopad, který může mít nedostatek nástrojů na ochranu rostlin před škodlivými organismy na potravinové zabezpečení EU, její závislost na dovozu ze třetích zemí a schopnost zachovat řádný zdravotní stav rostlin; upozorňuje, že tento návrh nezohledňuje specifika evropského zemědělství v jednotlivých regionech a neobsahuje celkové posouzení dopadů s kvantifikovanými dopady na produkci potravin, konkurenceschopnost zemědělství v EU, potenciální dopady na zemědělce, závislost na dovozu potravin, ceny potravin a šíření škodlivých organismů; připomíná, že omezení používání pesticidů v citlivých oblastech je již upraveno v právních předpisech některých členských států;

50. zdůrazňuje klíčovou úlohu integrované ochrany rostlin při snižování závislosti na pesticidech a naléhavě vyzývá členské státy, aby zajistily její řádné uplatňování; vyzývá Komisi, aby zajistila finanční a jinou podporu zemědělcům při přechodu na tyto postupy;

51. vyjadřuje znepokojení nad nejednoznačnou definicí „citlivých oblastí“ ze strany Komise a nad způsobem, jakým se v těchto oblastech používají přípravky na ochranu rostlin, což může v praxi vést ke snížení zemědělské produkce, a tedy k poklesu příjmů zemědělců a ve střednědobém až dlouhodobém horizontu k zániku malých a středních zemědělských podniků, zvýšenému riziku opuštění zemědělských podniků, nárůstu nekalé hospodářské soutěže, zvýšení cen potravin a růstu dovozu ze třetích zemí, což vše má přímý dopad na potravinové zabezpečení;

52. vyzývá Komisi, aby zajistila dostupnost dostatečně účinných přípravků na ochranu rostlin tím, že urychlí povolování a zabrání prodávám, aby byl k dispozici odpovídající soubor nástrojů proti novým škůdcům a chorobám, a aby zajistila vědecky podložený a harmonizovaný přístup k přípravkům na ochranu rostlin v celé EU;

53. zdůrazňuje, že dostatečně účinné přípravky na ochranu rostlin budou i nadále nepostradatelné pro ochranu plodin před novými škůdci a chorobami, aby se zabránilo ztrátám při produkci potravin; vyjadřuje znepokojení nad tím, že další omezení dostupnosti přípravků na ochranu rostlin by mohla ohrozit úsilí o provádění holistického přístupu integrované ochrany rostlin;

54. odsuzuje dvojí měřítko EU, pokud jde o pesticidy, jež umožňuje, aby byly nebezpečné látky, které jsou v EU zakázány, z EU vyváženy; vyzývá Komisi, aby zajistila reciprocitu v mezinárodních obchodních dohodách, zejména pokud jde o zemědělství a zemědělské produkty, a aby šla příkladem tím, že zajistí, aby nebezpečné pesticidy zakázané v EU nebyly vyváženy do partnerských zemí, zabrání tomu, aby v potravinách na trhu EU byla tolerována rezidua zakázaných pesticidů, a posílí mechanismus prosazování kapitol o obchodu a udržitelném rozvoji;

Vzdělávání a sdílení znalostí

55. vyzývá Komisi, aby vzala na vědomí význam aktivního celoživotního vzdělávání zemědělců a podpory nových postupů zmírňování dopadů a zemědělských postupů s cílem zvýšit atraktivitu zemědělského odvětví a venkovských oblastí; zdůrazňuje, že vzájemné sdílení a předávání znalostí o otázkách, jako je hospodaření s půdou, přízpusobování se změně klimatu a její zmírňování, agroekologické postupy a spravedlivé a odolné hodnotové řetězce, by mohlo být klíčovým faktorem pro podporu udržitelnější zemědělsko-potravinářské produkce při současném zachování zemědělské produktivity;

Potravinový dodavatelský řetězec

56. zdůrazňuje, že Komise musí přijmout další opatření k vytvoření odolnějšího, transparentnějšího a spravedlivějšího potravinového řetězce, zejména posílením postavení prvovýrobců v celém potravinovém řetězci; vyzývá členské státy a Komisi, aby zajistily účinné prosazování směrnice o nekalých obchodních praktikách a zvažily opatření proti spekulacím s potravinami; domnívá se, že organizace producentů, k nimž mohou patřit i družstva, mohou přispět k posílení úlohy zemědělců jako vlastníků podniků v potravinovém řetězci a prostřednictvím inovativních opatření mohou poskytovat přidanou hodnotu a optimalizovat výrobní náklady sdružováním služeb a nákupů;

57. zdůrazňuje, že je třeba plně využívat školní programy k zajištění přístupu nejchudších dětí k potravinám; dále zdůrazňuje, že programy zadávání veřejných zakázek jsou přínosné pro zvýšení veřejné podpory nákupu potravin od drobných zemědělců a místních producentů při zajišťování výživných potravin určených k distribuci, čímž lze předcházet nedostatku potravin;

Ženy ve venkovských oblastech

58. zdůrazňuje, že je důležité odstranit genderové rozdíly v zemědělsko-potravinářském odvětví prostřednictvím investic do žen a podporou opatření, která by do tohoto odvětví přilákala více žen; poukazuje na potřebu podporovat podnikání, zaměstnanost a politické zastoupení žen; zdůrazňuje, že je třeba zajistit začlenění genderového hlediska do řízení potravinového zabezpečení a zajistit účast žen na rozhodovacích procesech v této oblasti;

59. zdůrazňuje, že udržitelnost znamená vyvážení hospodářského rozvoje, dopadů na životní prostředí a sociální rovnost, včetně genderové spravedlnosti; upozorňuje na nepříznivé genderové dopady rostoucího nedostatku potravin, neboť v dobách nedostatku mají ženy tendenci snižovat svou konzumaci potravin a ženy a dívky představují 60 % podvyživených osob; konstatuje, že 60 % žen žijících v subsaharské Africe pracuje v zemědělství a je velmi ohroženo změnou klimatu, neboť na ně doléhá nedostatek potravin a vody;

Strategie v oblasti hnojiv

60. zdůrazňuje, že odvětví hnojiv má zásadní význam pro zajištění potravinového zabezpečení v celosvětovém měřítku; vítá skutečnost, že Komise ve svém sdělení o zajištění dostupnosti a cenové dostupnosti hnojiv (COM(2022)0590) předložila strategii, jak pomoci zemědělcům při zvládání mimořádně vysokých nákladů; zastává však názor, že tato strategie sice obsahuje určitá opodstatněná doporučení ve střednědobém a dlouhodobém horizontu, nezahrnuje však opatření ke snížení závislosti na stále nákladnějších vnějších vstupech, nestanoví konkrétní postupy a nenavrhuje vhodná okamžitá opatření na podporu zemědělců v současné krizi, což by mohlo mít velmi vážné důsledky pro potravinové zabezpečení; v této souvislosti zdůrazňuje význam nadcházející revize víceletého finančního rámce;

61. vyzývá Komisi, aby stanovila dlouhodobou vizi pro dosažení strategické autonomie v oblasti hnojiv s cílem motivovat průmysl k tomu, aby se zaměřil na udržitelnější výrobní metody; zdůrazňuje, že zemědělské postupy a alternativní zdroje živin mohou zlepšit koloběh živin a snížit závislost na chemických hnojivech, a tím snížit závislost na jejich dovozu; v této souvislosti zdůrazňuje, že je třeba dále podporovat výzkum a inovace na úrovni EU; zdůrazňuje, že za účelem zajištění dlouhodobé produkce potravin by měly být co nejvíce využívány a rozvíjeny zdroje, které jsou v EU snadno dostupné a vyráběné, jako jsou např. organická hnojiva;

62. vyzývá Komisi, aby zvýšila mezní hodnoty pro získávání dusíkatých hnojiv ze statkových hnojiv od hospodářských zvířat, např.: RENURE (z angl. REcovered Nitrogen from manURE), digestátu z bioodpadu a jakéhokoli jiného účinného a ověřeného zdroje; vyzývá Komisi, aby do té doby povolila dočasnou výjimku za účelem snížení nákladů na hnojiva a zároveň usilovala o zavedení dlouhodobých rámcových ustanovení na podporu oběhového hospodářství v zemědělských podnicích a snížení závislosti na zdrojích ze třetích zemí; zdůrazňuje, že tato dlouhodobá opatření by měla zahrnovat vypracování strategií intervencí zemědělských podniků, včetně faktorů týkajících se plánů hospodaření s živinami, obnovy půdy, přesného zemědělství, ekologického zemědělství a využívání luštěnin v systémech střídání plodin, a měla by být doprovázena dostatečnými a spravedlivými přechodnými obdobími;

63. uznává, že odvětví hnojiv v EU musí mít přístup k surovinám potřebným k výrobě umělých hnojiv v EU a zajistit, aby nebyly ohroženy vyhlídky na sklizeň v EU;

64. vítá záměr Komise získávat klíčové živiny, jako je fosfát a potaš, z jiných zdrojů a vyzývá k urychlení tohoto procesu s cílem předvídat budoucí nedostatek;

Boj proti plýtvání potravinami a proti potravinovému odpadu

65. připomíná, že přibližně třetina všech celosvětově vyprodukovaných potravin se v některé fázi potravinového řetězce od zemědělce ke spotřebiteli ztratí nebo vyplývá; upozorňuje na skutečnost, že ztrátám potravin a plýtvání potravinami lze zabránit, pokud se uplatní holistický přístup, včetně opatření týkajících se používání udržitelných a recyklovatelných obalů, a pokud se bude předcházet nemocem zvířat a budou zvládnány; je přesvědčen, že ztráty potravin a plýtvání potravinami lze rovněž minimalizovat, pokud budou přijata opatření ke snížení výskytu patogenů v potravinách, například díky zajištění řádné hygieny a používání vylepšených technologií v celém hodnotovém řetězci;

66. zdůrazňuje, že podpora místní produkce a spotřeby sezónních a místních produktů z krátkých a skutečných potravinových řetězců může mít příznivý vliv na snížení plýtvání potravinami; zdůrazňuje, že vzdělávání spotřebitelů má v tomto ohledu pozitivní účinky; připomíná, že omezení plýtvání potravinami by bylo významným příspěvkem na cestě k potravinovému zabezpečení na celém světě; vyzývá proto Komisi, aby podporovala kampaně na zvýšení povědomí výrobců, spotřebitelů a maloobchodníků o tom, že je důležité zabránit všem druhům potravinového odpadu a hospodářským, sociálním a environmentálním dopadům tohoto odpadu; vyzývá Komisi, aby podpořila členské státy při zavádění účinných programů předcházení vzniku potravinového odpadu; zdůrazňuje, že členské státy by rovněž měly zlepšit měření objemu potravinového odpadu a sledovat plýtvání potravinami v celém dodavatelském řetězci; vyzývá zejména supermarkety, aby se naléhavě zabývaly otázkou plýtvání potravinami, kterému lze předcházet, a to prostřednictvím alternativních možností, jako je např. spolupráce s místními komunitními projekty, jako jsou potravinové banky, s cílem zmírnit místní potravinovou chudobu a nedostatek potravin;

67. domnívá se, že je naléhavě nutné, aby byla přijata nezbytná opatření ke změně vnímání „nedokonalých potravin“, tj. potravin, které svým vzhledem nesplňují tržní normy, i když to nemá vliv na jejich chuť nebo výživovou hodnotu, a aby byly změněny právní předpisy týkající se dat minimální trvanlivosti a doporučené spotřeby na obalech potravin;

68. zdůrazňuje, že podle odhadů Světové organizace pro zdraví zvířat se přibližně 20 % celosvětové produkce potravin ztrácí v důsledku chorob hospodářských zvířat, takže snížení výskytu těchto chorob je jednou z priorit, které je třeba zvážit při zajišťování výživy pro celý svět;

Biopaliva

69. vyzývá Komisi, aby vypracovala realistický scénář výroby biopaliv, který by zohledňoval strategii EU v oblasti bílkovin, neboť zastavení výroby biopaliv by vedlo také k odstranění vedlejších produktů, které jsou bohaté na bílkoviny, což by potravinovou krizí spíše zhoršilo, než pomohlo zmírnit; vyzývá EU, aby zajistila, že produkce potravin bude mít přednost před výrobou biopaliv zemědělského původu;

70. zdůrazňuje důležitou úlohu zemědělců při výrobě energie z obnovitelných zdrojů v EU a potřebu odstranit stávající omezení vlastní spotřeby s cílem umožnit poskytnutí konkrétního příspěvku k vývoji osvědčených postupů oběhového hospodářství a výroby čisté energie;

Hospodářská zvířata

71. vyzývá Komisi, členské státy a hospodářské subjekty, aby strategicky zvažovaly volbu míst pro udržitelný chov hospodářských zvířat na všech evropských územích a zohledňovaly přitom zejména jeho úlohu v koloběhu dusíku a dodávky organických změn plodin, co nejlepší využití všech druhů zemědělské půdy a podporu diverzifikované a vyvážené stravy; vyzývá Komisi a členské státy, aby vyčlenily dostatečné množství veřejných prostředků pro všechna zemědělská odvětví, a zabránily tak nepříznivým dopadům, včetně poklesu produkce potravin v EU, který by mohl ohrozit potravinové zabezpečení;

72. připomíná význam kvalitního systému pro zajištění dobrých životních podmínek zvířat, a to i během přepravy a porážky; vítá plánovanou revizi a aktualizaci stávajících právních předpisů EU v oblasti dobrých životních podmínek zvířat a potřebu vypracování, provádění a prosazování přísnějších a nových právních předpisů týkajících se jednotlivých druhů, protože slabinou současné legislativy je neúčinné provádění a prosazování předpisů; zdůrazňuje, že je důležité zohlednit nejnovější vědecké poznatky v oblasti dobrých životních podmínek zvířat a reagovat na politické požadavky a poptávku veřejnosti a trhu po přísnějších normách v oblasti dobrých životních podmínek a systémů ustájení hospodářských zvířat a výrobních postupů;

Přírodní zdroje

73. zdůrazňuje, že udržitelnější a účinnější zemědělství, které chrání přírodní zdroje, jako je půda, voda a les, a využívání příležitostí, jež nabízí udržitelná ekologická energie a udržitelné ekologické hospodářství, mohou přispět k potravinovému zabezpečení; vyzývá Komisi a členské státy, aby při provádění právních předpisů týkajících se zemědělského odvětví zajistily environmentální, hospodářskou a sociální udržitelnost, která bude zajišťovat rovnováhu a vytvářet synergie;

74. vyzývá Komisi, aby vytvořila zvláštní program na podporu členských států při zlepšování hospodaření s vodou v zemědělství, úsporách vody a kapacity pro její skladování prostřednictvím dobudování, modernizace a optimalizace stávajících zavlažovacích zařízení a podpory nové infrastruktury při současném dodržování platných pravidel v oblasti ochrany životního prostředí a zlepšování kapacity pro zadržování vody v půdě, zvyšování odolnosti systému zemědělské výroby a zajišťování dodávek vody; vyzývá Komisi, aby podporovala rozvoj, skladování a využívání vyčištěné odpadní vody pro zemědělství; vyzývá k urychlenému provádění politiky soudržnosti a konkrétních opatření v oblasti rozvoje infrastruktury s cílem bojovat proti extrémním suchům v Evropě;

75. zdůrazňuje, že konflikty, klimatická krize, kriticky ohrožená biologická rozmanitost a pandemie zvrátily tendenci zmírňujícího se hladu ve světě, který nyní postihuje přibližně 10 % světové populace; zdůrazňuje, že je nutné nepolevovat v úsilí o obnovení a zajištění nepřerušovaného vývozu ukrajinského obilí, který by měl zmírnit napětí na globálním Jihu; vyzývá v této souvislosti Komisi, aby zintenzivnila „potravinovou diplomacii“, a to i s ohledem na skutečnost, že Unie je v současnosti jedním z největších světových producentů pšenice a že třetí země na globálním Jihu se mohou v důsledku nedostatečných dodávek potravin snáze dostat pod vliv autoritářských režimů;

76. zdůrazňuje, že inovativní digitální technologie by neměly vytvářet závislost na nové metodě a neměly by posilovat koncentraci zemědělské výroby, ale měly by být přístupné drobným zemědělcům;

77. je přesvědčen, že malá zařízení na výrobu energie v zemědělských podnicích mají obrovský potenciál pro výrobu energie ve venkovských oblastech a zvýšení oběhivosti v zemědělských podnicích tím, že přeměňují odpad a zbytkové toky v zemědělském podniku, mimo jiné statková hnojiva, na teplo a elektřinu; zdůrazňuje, že by měly být odstraněny všechny překážky, aby byli zemědělci motivováni k investicím do těchto technologií oběhového zemědělského hospodaření, jako jsou malá zařízení na výrobu bioplynu; vyzývá Komisi, aby podpořila zavádění těchto inovativních zařízení; zdůrazňuje, že je třeba využívat zbytky tohoto procesu, například získávání dusíku ze statkových hnojiv (RENURE), které by měly být kategorizovány a používány jako chemická hnojiva;

78. domnívá se, že k potravinovému zabezpečení by mohly přispět i projekty financované v rámci nové kapitoly REPower, a podporuje využívání projektů, které jsou prospěšné jak pro odvětví energetiky, tak pro zemědělství;

79. zdůrazňuje, že je třeba i nadále podporovat řízení dodávek podporou organizací producentů a mezioborových organizací;

80. zdůrazňuje skutečnost, že evropští zemědělci dodržují nejpřísnější požadavky na produkci na světě, a zdůrazňuje, že politická opatření nesmí vést k přemísťování produkce nebo k nerovným podmínkám;

SZP a budoucnost zemědělců

81. připomíná, že SZP musí i nadále zajišťovat potravinové zabezpečení a zároveň lépe reagovat na nové společenské požadavky na udržitelné potraviny a zdravější výživu; zdůrazňuje, že je třeba zajistit, aby zemědělci měli předvídatelný zdroj příjmů a mohli se svou činností užít; v této souvislosti vyzývá Komisi, aby podpořila rozpočet SZP ve VFR s cílem zajistit potravinové zabezpečení i ekologickou transformaci a současně poskytnout nezbytný pákový efekt pro investice;

82. vyzývá Komisi a členské státy, aby bojovaly proti poklesu počtu zemědělských podniků ve venkovských oblastech, a zdůrazňuje, že je třeba zaměřit se na podporu pokračování zemědělství a na inovace; upozorňuje na přínos malých zemědělských podniků k udržitelné potravinové autonomii a potravinovému zabezpečení v EU, zejména v místních potravinových systémech, a zdůrazňuje, že je třeba zajistit, aby byli drobní producenti řádně zapojeni do rozhodovacích procesů, které se jich týkají;

83. vyzývá Komisi, aby při vypracovávání sdělení o budoucí SZP zvažila, zda z ní učiní politiku, která bude soudržným způsobem začleňovat produkci potravin a bezpečnost potravin a zároveň zajistí její soudržnost s obchodní politikou, politikou životního prostředí a humanitární politikou a politikou mezinárodního rozvoje;

84. vítá a podporuje vyjádření komisaře pro zemědělství, který uvedl, že současný rozpočet SZP ve výši méně než 0,4 % HDP EU nemůže dostatečně zajistit potravinové zabezpečení, a proto by měl být nejpozději v příštím víceletém finančním rámci výrazně navýšen; požaduje, aby byla rezerva pro případ krizí v odvětví zemědělství rozšířena o další zdroje nad rámec stávajících prostředků SZP a aby byla v případě jejího vyčerpání doplněna jiným způsobem než rozpočtovou kázní, neboť to by znamenalo na jedné straně vyplácet zemědělcům prostředky EU na zvládnutí krize a na druhé straně je (přímé platby) odčerpávat zpět;

85. zdůrazňuje, že je důležité nalézt pružnější způsob uplatňování požadavků SZP, včetně zahrnutí zálohových plateb producentům a zvýšení výše těchto plateb;

86. zdůrazňuje však, že je zapotřebí, aby se evropská pomoc co nejdříve dostala k nejzranitelnějším skupinám obyvatelstva a aby se přizpůsobila situaci vícerozměrných krizí, a zdůrazňuje význam posíleného humanitárního přístupu; poukazuje na skutečnost, že v roce 2022 Komise přidělila na humanitární potravinovou pomoc více než 900 milionů EUR, což bylo o 60 % více než v roce 2021 a téměř o 80 % více než v roce 2020;

87. vyzývá EU, aby zajistila návaznost mezi humanitární pomocí, rozvojovou spoluprací a mírovými akcemi s cílem odstranit hluboce zakořeněné příčiny nedostatku potravin a řešit nedostatky potravinových systémů v rozvojových zemích v souladu s přístupem založeným na provázanosti;

Odolné a rozmanité ekosystémy jako jeden z faktorů potravinového zabezpečení

88. konstatuje, že dopad změny klimatu na zemědělskou produkci je stále více patrný, neboť sklizeň a výnosy jsou stále častěji nepříznivě ovlivňovány suchem, povodněmi a dalšími extrémními povětrnostními podmínkami;

89. připomíná, že poškozování biologické rozmanitosti, zejména medonosných druhů, přispívá k horším zemědělským výnosům, a narušuje tak naše potravinové zabezpečení; zdůrazňuje, že zemědělství je závislé na odolných ekosystémech, zejména na funkčních půdních ekosystémech, a na dostatečných populacích opylovačů a predátorů škůdců; zdůrazňuje, že posílení odolnosti evropského zemědělství vůči změně klimatu umožní tomuto odvětví zůstat konkurenceschopným na světovém trhu a zajistit zaměstnanost a hospodářský růst;

90. vítá komplexní analýzu faktorů potravinového zabezpečení, kterou provedla Komise; zdůrazňuje své závěry poukazující na naléhavost přechodu k udržitelnému potravinovému systému schopnému zajistit potravinové zabezpečení v krátkodobém i dlouhodobém horizontu;

Mezinárodní rozměr potravinového zabezpečení

91. zdůrazňuje, že je naléhavě nutné uvést obchodní politiku EU do souladu s evropskými normami pro udržitelné potraviny, aby nedošlo k oslabení konkurenceschopnosti EU; konstatuje, že EU hraje důležitou úlohu v celosvětovém obchodu se zemědělsko-potravinářskými produkty a že je nezbytné, aby obchodní politika EU byla rovněž v souladu s evropskými cíli udržitelnosti;

92. požaduje, aby v dvoustranných a mnohostranných obchodních jednáních a dohodách byla potravinářským a zemědělským produktům věnována samostatná kapitola a aby nebyly v těchto jednáních považovány za pouhé páky při vyjednávání; vyjadřuje znepokojení nad dopadem, který má nárůst počtu dohod o volném obchodu bez přísných ustanovení o udržitelnosti na evropské zemědělství, které často čelí nekalé hospodářské soutěži ze strany producentů ze třetích zemí, na něž se vztahují mnohem méně přísné právní předpisy; dále vyzývá k větší reciprocitě mezi evropskými výrobci a výrobci ze třetích zemí, pokud jde o výrobní normy;

93. zdůrazňuje, že potravinové zabezpečení je složitým a mnohostranným tématem a vyžaduje soudržný a integrovaný přístup, který přihlíží k současným výzvám z různých hledisek: hospodářského, obchodního, environmentálního, regionálního či z hlediska mezinárodního rozvoje;

94. zdůrazňuje odpovědnost EU nejen za zajištění vlastních dodávek potravin, ale také za přispění k boji proti hladu v jiných znevýhodněných částech světa; zdůrazňuje, že EU by měla podporovat partnerské země při stanovování vysokých cílů v oblasti životního prostředí a v případě potřeby jim při této transformaci pomáhat a vést je; zdůrazňuje, že je třeba věnovat náležitou pozornost partnerům z rozvojových zemí a ze zemí, jejichž situace v oblasti potravinového zabezpečení je nestabilní a které by mohly vyžadovat zvláštní a diferencované zacházení;

95. domnívá se, že ve střednědobém až dlouhodobém horizontu by se EU jako významný globální aktér v zemědělsko-potravinářském odvětví měla zasazovat o vyšší globální kritéria udržitelnosti a spolupracovat s mezinárodními partnery na společném vypracování kritérií a mezinárodních norem pro odolné a udržitelné potravinové systémy v souladu s pravidly WTO;

96. zdůrazňuje, že je třeba výrazně navýšit financování humanitární a rozvojové pomoci, jakož i další opatření pro řešení hladu a podvýživy v Evropě i mimo ni, aby bylo možné řádně řešit celosvětovou krizi v oblasti potravinového zabezpečení, která se ještě prohloubila v důsledku války na Ukrajině;

97. zdůrazňuje, že Komise by měla s partnerskými zeměmi vypracovat skutečnou integrovanou strategii na podporu rozvoje, která posílí a rozšíří místní kapacity produkce potravin a sníží zranitelnost vyplývající ze závislosti na zahraničních subjektech, a to zejména v oblasti hnojiv a obilovin, a zároveň posílí místní a regionální trhy prostřednictvím infrastrukturních programů v oblasti tržní infrastruktury, chladicích systémů a dopravních cest, ale také online trhy zemědělců, s cílem zvýšit zejména odolnost drobných zemědělců, především v rámci iniciativy Global Gateway;

98. vyjadřuje politování nad finančními spekulacemi se zemědělskými a potravinářskými komoditami, které prohlubují kolísavost cen a zvyšují velkoobchodní ceny; se znepokojením konstatuje, že finanční spekulace s potravinovými komoditami postihují zejména rozvojové země a nejzranitelnější skupiny obyvatelstva, zejména v souvislosti s válkou; vyzývá Komisi a Evropský orgán pro cenné papíry a trhy, aby posoudily úlohu a rozsah spekulací při určování cen komodit;

99. zdůrazňuje zásadní význam transparentních statistik o zásobách obilovin od veřejných i soukromých zúčastněných stran; vyzývá Komisi, členské státy a provozovatele potravinářských podniků, aby intenzivněji usilovali o posílení pravidel transparentnosti týkajících se světových cen zemědělských produktů a zásob zejména tím, že posílí a rozšíří systém pro výměnu informací o zemědělském trhu;

100. poukazuje na to, že rozvojové země jsou nejzranitelnější vůči rostoucím světovým cenám potravin a zemědělských produktů, což ohrožuje cenovou dostupnost potravin; vyzývá Komisi a členské státy, aby se zabývaly návrhem Organizace OSN pro výživu a zemědělství (FAO) na zřízení nástroje pro financování dovozu potravin s cílem pomoci zemím s nízkými příjmy, které jsou nejvíce závislé na dovozu potravin, získat přístup na světové trhy s potravinami; dále zdůrazňuje, že je třeba vypracovat obchodní pravidla, a to i v oblasti působnosti WTO, s cílem pomoci zemím, které mají nízké příjmy, s budováním silnějších místních potravinových systémů;

101. zdůrazňuje, že je třeba věnovat větší pozornost opatřením v zemědělství, aby bylo přednostně zajištěno právo rozvojových zemí na potravinové zabezpečení a posílena jejich schopnost uspokojovat požadavky obyvatelstva na výživu; vyzývá Komisi, aby přijala systematictější přístup k určování a hodnocení dopadu politik EU na cíle soudržnosti politik ve prospěch rozvoje;

102. vítá závazek EU a jejích členských států vyčlenit v období 2021–2024 téměř 8 miliard EUR na humanitární a rozvojovou pomoc na celosvětové potravinové zabezpečení, včetně dalších 600 milionů EUR na pomoc Organizace afrických, karibských a tichomořských států vypořádat se s důsledky ruské invaze na Ukrajinu; vyzývá Komisi, aby každoročně až do roku 2024 podávala Parlamentu zprávu o cílech, opatřeních a výsledcích tohoto závazku;

103. vyzývá Evropskou unii a její členské státy, aby posílily rozvojovou spolupráci, humanitární pomoc a potravinovou pomoc, rozšířily základní služby v oblasti výživy a aby přijaly další dostatečná krátkodobá a dlouhodobá opatření v nejzranitelnějších zemích a regionech, zejména v 19 „ohniscích hladu“, která určily organizace FAO a Světový potravinový program a kterým stále schází dostatek humanitárních finančních prostředků na řešení hladu a podvýživy;

104. vyzývá Komisi, členské státy a evropské instituce pro financování rozvoje, aby vytvořily synergie mezi nástrojem NDICI – Globální Evropa a novou strategií Global Gateway s využitím přístupu „tým Evropa“ s cílem koordinovat investice do potravinového zabezpečení v partnerských zemích; naléhavě vyzývá Komisi, aby v rámci přezkumu nástroje NDICI – Globální Evropa v polovině období důkladně prozkoumala částky a projekty spojené s potravinovým zabezpečením v partnerských zemích a aby plně posoudila účinnost podporovaných opatření;

105. vítá zahájení několika mnohostranných iniciativ v oblasti potravinového zabezpečení; vyzývá však Komisi a členské státy, aby se v otázce koordinace různých iniciativ, jejichž cílem je zajistit účinný mezinárodní závazek k celosvětovému potravinovému zabezpečení, ujaly vedoucí úlohy; vyzývá EU a její členské státy, aby podpořily vytvoření mezinárodního mechanismu připravenosti na potravinové krize a reakce na ně pod záštitou FAO a Světového potravinového programu s cílem identifikovat rizika a zranitelnosti, zejména v kritické potravinové infrastruktuře a dodavatelských řetězcích, a zlepšit koordinaci reakcí na krizové situace; dále podporuje rozvoj strategických zásob potravin, neboť mohou plnit úlohu zmírňování dopadů potravinových krizí; vyzývá k posílení úlohy globální sítě pro boj proti potravinovým krizím;

106. vyzývá Komisi, aby zajistila, že významná část 30 % finančních prostředků z nástroje NDICI – Globální Evropa určených na boj proti změně klimatu bude přidělena na projekty, které zlepšují odolnost zemědělství vůči změně klimatu a jeho schopnost se jí přizpůsobit, mimo jiné prostřednictvím stabilizace svahů, rekultivace půdy, zalesňování, zavlažování, správy povodí a podpory vzdělávacích aktivit v této oblasti; trvá na tom, že tyto investice by měly být v souladu s Agendou 2030, Pařížskou dohodou o klimatu a Úmluvou o biologické rozmanitosti a měly by zohledňovat dobrovolné pokyny pro odpovědnou správu půdy organizace FAO a výboru CFS a Zásady odpovědného investování do zemědělských a potravinových systémů organizace FAO a výboru CFS;

107. konstatuje, že podle organizace FAO tvoří ženy 43 % celosvětové pracovní síly v zemědělství, hrají zásadní roli ve venkovských oblastech, ale přesto čelí značné diskriminaci v oblasti vlastnictví půdy a hospodářských zvířat, rovného odměňování, účasti v rozhodovacích orgánech a přístupu k úvěrům a finančním službám; zdůrazňuje, že nejvíce jsou nedostatkem potravin ohroženy děti a ženy;

108. zdůrazňuje, že rozdíly mezi ženami a muži, pokud jde o nedostatek potravin, se v posledních letech v celosvětovém měřítku prohloubily, zejména v důsledku obecně rozšířené genderové nerovnosti a diskriminace v dotčených zemích; žádá proto, aby byla přijata opatření na podporu genderové rovnosti v zemědělství, a zdůrazňuje, že zajištění potravinového zabezpečení je jedním ze způsobů, jak snížit nerovnosti mezi ženami a muži; vyzývá Komisi a místní a regionální orgány v partnerských zemích, aby zajistily, že ženy, včetně ženských organizací, budou zapojeny do přípravy programů a provádění projektů, jakož i do rozhodovacích procesů zaměřených na boj proti nedostatku potravin;

109. zdůrazňuje, že vytváření životaschopných pracovních míst v zemědělství má zásadní význam pro zajištění dlouhodobé životaschopnosti tohoto odvětví v celosvětovém měřítku; připomíná, že investice do odvětví drobných zemědělců přináší nejlepší výnosy, pokud jde o snižování chudoby, růst a zvyšování příjmů drobných zemědělců, zejména pokud jsou drobnými zemědělci ženy;

110. vyzývá Komisi, aby vypracovala politiku, která bude soudržným způsobem začleňovat produkci potravin a bezpečnost potravin a zároveň zajistí její soudržnost s obchodní politikou, politikou v oblasti životního prostředí a humanitární politikou a politikou mezinárodního rozvoje;

o

o o

111. pověřuje svou předsedkyni, aby předala toto usnesení Radě a Komisi.